

ÍNDIX

Introducció	7
PROPOSTES DIDÀCTIQUES	19
4. L'esternut d'en Ral	21
Explicació del conte	23
Continguts	25
Propostes de treball	27
5. Atrapats a la xarxa	49
Explicació del conte	51
Continguts	53
Propostes de treball	55
6. Un drac al campionat	73
Explicació del conte	75
Continguts	77
Propostes de treball	79
7. Aventura a la sabana	99
Explicació del conte	101
Continguts	103
Propostes de treball	105
Partitura "Els Murrís"	123
Bibliografia	127
ANNEX FOTOCOPIABLE	131
Fulls de treball: 4. L'esternut d'en Ral	
Fulls de treball: 5. Atrapats a la xarxa	
Fulls de treball: 6. Un drac al campionat	
Fulls de treball: 7. Aventura a la sabana	
Fulls de treball: Text lliure	

Hi ha a la vostra disposició el document "Revisió del Bloc I" amb una trentena de fulls de treball i les respectives orientacions didàctiques per al repàs i reforç del treball fet en el Bloc I, especialment pel que fa al vocalisme. Us el podeu descarregar de la pàgina web d'Edicions l'Àlber: www.alber.cat.

INTRODUCCIÓ

1. Objectius i estructura

Els Murris és un material didàctic elaborat per a l'aprenentatge de la lectoescriptura en català. Aquest material permet als infants anar investigant en la lectura i en l'escriptura per progressar al seu ritme, per inventar, imaginar, crear els seus propis textos i no quedar bloquejats en aquest procés tan complex.

Aquest material té en compte un aprenentatge gradual del procés lectoescriptor de l'infant, evitant qualsevol trencament que en pugui perjudicar l'aprenentatge. Per tant, fa de pont entre els coneixements que s'han adquirit al final de l'educació infantil i els del primer cicle de l'educació Primària. D'aquesta manera, quan l'alumne canvia d'etapa, viu el procés lectoescriptor d'una manera natural i esglaonada sense traves ni dificultats afegides.

Els Murris consta de 12 contes per als alumnes, 3 blocs de materials per al treball de la lectoescriptura destinats als mestres i un volum amb 26 làmines per treballar la relació so-grafia.

Títols dels contes	Materials per a la lectoescriptura
1. Quines Festes! 2. La classe de les gralles 3. Berenada al parc	BLOC I LÀMINES DE SONS
4. L'esternut d'en Ral 5. Atrapats a la xarxa 6. Un drac al campionat 7. Aventura a la sabana	BLOC II LÀMINES DE SONS
8. Viatge a l'Antàrtida 9. Perduts a la selva 10. Som astronautes 11. El somni dels dinosaures 12. La càmera de la Kàtia	BLOC III LÀMINES DE SONS

L'aprenentatge de la lectoescriptura és complex, i per això s'ha buscat la manera de facilitar el procés tant als mestres com als alumnes. El conjunt d'activitats que aquest material proposa tant als uns com als altres és extens (contes, indicacions didàctiques, propostes orals, centenars de propostes d'activitats escrites fotocopiabls...); i ho és perquè s'han seqüenciat d'una manera molt clara i progressiva tots els continguts: si els alumnes els assimilen pas a pas i de forma continuada evitarem que hi hagi llacunes en el procés d'aprenentatge.

Aquest material ha estat elaborat a partir de l'experiència a les aules de parvulari i cicle inicial de primària. S'ha mantingut constància i il·lusió per trobar recursos que ajudin els nens a aprendre perquè estiguin motivats i no perquè se'ls imposi. També s'ha procurat que les pràctiques siguin significatives, sempre tenint en compte els marcs teòrics que ofereixen els treballs de recerca.

2. Mètode per a la utilització del material

Totes les parts del material *Els Murrís* (contes, fulls de treball i làmines) estan interrelacionades. Aquesta relació està ben referenciada a les propostes de treball.

Per al bon funcionament d'aquest material i perquè estigui a l'abast de la majoria d'alumnes proposem seguir els següents passos, encara que esporàdicament segur que se seguirà un altre ordre:

Treballar els contes sense llegir el text.	Fer la presentació del conte.
	Llegir les imatges de les pàgines del conte i comprendre'n el vocabulari.
	Explicar i comprendre l'argument del conte.
Treballar els "Fulls de treball" relacionant cada exercici amb el conte o la làmina de sons corresponent.	Fer el treball previ al full de treball, explicat a les propostes de treball.
	Presentar el contingut del full de treball, explicat a les propostes de treball.
	Comprendre els continguts que es treballen en el full de treball.
	Fer el full de treball.
	Fer el treball complementari, explicat a les propostes de treball.
Treballar el conte relacionant les pàgines amb el "Full de treball" corresponent.	Comprendre la funció de les bafarades.
	Llegir i comprendre el text de les bafarades.
	Llegir i comprendre el text de peu de pàgina.
	Llegir i comprendre tot el conte.



Les propostes i el fulls de treball fan referència a les pàgines del conte que s'indiquen. Quan surt aquesta icona és necessari iniciar el treball parlant sobre les pàgines corresponents.



Les propostes i els fulls de treball fan referència a la làmina de sons que s'indica. Quan surt aquesta icona és necessari iniciar el treball parlant sobre la làmina i repassant les pràxies corresponents al so.



Aquesta proposta d'exercici és la que ha de realitzar l'alumne al full de treball.



El full de treball fa referència a una cançó.

3. Els contes

Els contes són la part més important d'aquest material: donen sentit a la lectura i, per tant, en constitueixen la font de motivació.

Els personatges de la col·lecció són dues nenes (la Li i l'Anna), tres nens (en Denis, en Martí i en Salim) i un gos (en Ral). Els Murrís són nens d'uns 6, 7 anys, trempats, espavilats, curiosos, educats... La Li és filla de pares nascuts a la Xina, en Denis és fill de pares nascuts a Tanzània i en Salim és fill de pares nascuts al Marroc. Ara tots viuen a Catalunya.

Els primers tres contes presenten els personatges, l'escola on van i el barri on viuen. Es mostra una societat plural i diversa, però amb bona convivència. El tercer conte és el més important, ja que és el punt de partida de tots els que vénen a continuació. A partir d'una situació real, quotidiana i normalment de joc, es passa a una situació fantàstica i imaginària. De sobte, els Murrís es troben en altres països on passen nombroses aventures, resolen conflictes, es diverteixen, etc. Per aquest motiu és gairebé imprescindible començar el treball d'un nou conte amb la lectura de la imatge inicial, perquè així els infants es podran situar en el context de la història.

A partir del quart conte apareixen situacions pròpies del medi físic i social de diferents llocs del món (menjars, vestits, paisatges...); així, per exemple, al Marroc i a la Xina es veuen rètols escrits en àrab o en xinès, a l'Àfrica, els Murrís aprenen a dir alguna paraula en suahili, i en altres ocasions també descobreixen el desert, la sabana, la selva, l'Antàrtida... A l'hora de presentar aquestes situacions, s'han tingut en compte fenòmens com ara la globalització, la diversitat, els medis tecnològics, i també els no tecnològics, ja que tots ells conviuen en la nostra societat.

En els contes els dibuixos van indissolublement vinculats al text. Faciliten l'accés a la comprensió del funcionament de la lectoescriptura i modelen els processos cognitius dirigits a la comprensió del text; per aquest motiu, les imatges han estat realitzades amb molta cura per adaptar-se als missatges que volem donar. Els dibuixos donen més informació pel que fa a la situació, al context, a les sensacions ambientals, etc.; d'altra banda, el text és més específic que els dibuixos quan els personatges prenen vida i dialoguen.

Tenint en compte la importància que s'ha volgut donar a les imatges, és interessant fer-ne una lectura progressiva, fet que ajudarà els infants a millorar la comprensió del conte i a fer hipòtesis del que diuen els personatges i del contingut del text narratiu.

En els contes hi ha diàlegs i narració. Els diàlegs estan escrits en lletres majúscules de pal; la narració, en canvi figura en lletra enganxada fins al conte 10. En els contes 11 i 12 la part narrativa està escrita en lletra d'impresma.

Els diàlegs estan sempre escrits a les bafarades per facilitar-ne la comprensió als alumnes. D'aquesta manera, els nens saben de seguida qui diu o pensa el que està escrit. En els dos primers contes, que és quan els nens fan les primeres lectures i aprenen les primeres relacions so-grafia, el text narratiu i el de les bafarades coincideixen. A partir del tercer conte la narració complementa el diàleg. L'extensió del text augmenta a mesura que avancen els contes, ja que lògicament la lectura cada cop serà més fluida.

Els contes són una font de vibracions emocionals diverses. Un material d'aprenentatge de lectura no pot deixar de banda els elements emocionals motivadors que permeten que els nens s'identifiquin amb algun personatge, es facin preguntes sobre la resolució de problemes, necessitin conèixer el desenllaç del conte...

Els primers valors positius que aporten *Els Murrís*, i que es mantenen fins a l'últim conte, són els de participació i solidaritat. En el primer i el tercer conte, també destaca la relació de confiança i complicitat que tenen els Murrís amb els seus pares.

En el conte de *La classe de les gralles* els alumnes poden reflexionar sobre l'escola a partir d'aspectes del món real, com ara les imatges d'animals, plantes, murals, etc. de l'aula de la ciència.

El tercer conte, *Berenada al parc*, se centra en el joc (simbòlic, d'esport, amb atraccions, etc.), una actitud que forma part dels nens i que és indiscutiblement necessària per al desenvolupament global dels infants. És per aquest motiu que gairebé tots els contes parteixen d'una situació de joc on els nens i nenes fan volar la imaginació tot creant aventures i històries.

A partir del quart conte, els arguments cada vegada són més complexos: els infants podran descobrir el valor del treball en equip en el conte *Atrapats a la xarxa*, el del joc net en el conte *Un drac al campionat*, el de la paciència en el conte *Aventura a la sabana*, etc.

Gràcies als Murrís, els alumnes també poden conèixer els hàbitats i ecosistemes naturals més importants del planeta i valorar el fet de cuidar-los tal com fan, per exemple, amb els dofins.

La diversitat és un factor molt present en tots els contes i es tracta de manera natural i quotidiana: diversitat des del punt de vista físic (persones altes, baixes, morenes, rosses, arrissades, primes, grasses, amb ulleres o sense...), cultural (ètnies i societats diferents), de caràcter i manera de fer, sense deixar de banda les discapacitats (nena amb cadira de rodes, nena amb audiòfon, etc.) Els Murrís són tres nens i dues nenes que provenen de cultures diferents i no hi ha cap barrera entre ells que els impedeixi ser amics. A més, tots s'interessen per la cultura dels altres, proven el seu menjar o volen aprendre algunes expressions de les seves llengües.

4. Materials per a la lectoescriptura

Els alumnes marquen el ritme d'aprenentatge adequat: només cal observar-los per veure quines necessitats tenen. És per això que hem intentat que el material de treball proposat fos el màxim de flexible. Com que és fotocopiable, els mestres el podran adaptar al ritme del grup: per exemple si s'està treballant un so i amb uns quants fulls de treball ja ha quedat assimilat, no caldrà que els mestres fotocopiïn tot el material i es podrà passar a treballar una altra qüestió.

Les activitats proposades són funcionals, significatives i tenen en compte les quatre habilitats lingüístiques: parlar, escoltar, llegir i escriure. També s'ha tingut en compte el factor emocional i, per tant, s'hi han destinat diverses propostes de treball.

Aquest material està pensat per treballar d'una manera activa i participativa. Els nens poden interpretar moltes situacions, preparar o provar alguns menjars diferents, jugar amb animals a l'aigua, buscar fotografies, fer murals d'elements arquitectònics o hàbitats que surten en els contes, etc.

Destaquem de manera especial l'expressió a través del dibuix; per tant, hi ha molts fulls de treball en què els nens han de dibuixar. El dibuix és una forma d'expressió natural excel·lent, mitjançant la qual els nens poden imaginar, expressar emocions, crear situacions... Aquests contes, basats en la imaginació, són ideals per als infants a l'hora de crear dibuixos. A més, en molts fulls de treball aquells que gaudeixen de pintar s'ho passaran d'allò més bé acolorint uns personatges que ja s'hauran fet seus.

El text lliure, iniciat amb la pedagogia dels mètodes naturals de Freinet, és l'expressió escrita per excel·lència i, per sort, s'ha convertit en un element imprescindible en l'aprenentatge de la lectura; per aquest motiu posem uns fulls de treball al final del llibre expressos per escriure el que els nens desitgin, encara que també es poden fer servir per fer còpia o dictat.

La tipografia de les lletres també ha estat un factor important a tenir en compte en els fulls de treball. Ens ha semblat oportú prioritzar en primer lloc la lletra de pal (la majúscula), ja que el traç i la senzillesa d'aquestes lletres resulta més adequat per als més menuts. De manera gradual, es va incorporant la lletra manuscrita o enganxada, molt emprada a la majoria d'escoles catalanes. També de forma gradual es presenten els signes d'admiració en els dos primers contes, a fi que en aquest treball inicial els infants no el confonguin amb algunes grafies, especialment amb la "i" majúscula.

De la mateixa manera (i coincidint amb la dificultat gradual del material) els fulls de treball relacionats amb els tres primers contes tenen un format apaïsat, mentre que a partir del quart conte el format passa a ser vertical i, en alguns casos, amb més d'un exercici per pàgina.

A la pàgina web d'Edicions l'Àlber (www.alber.cat) hi ha, en l'apartat del Bloc I, el document *Revisió del Bloc I*, que conté els fulls de treball i les respectives orientacions didàctiques per al repàs i reforç del treball fet en el Bloc I, especialment dels sons vocàlics. També pot servir com a prova per avaluació. Al final del llibre *Materials per a la lectoescriptura. Bloc III* i per concloure aquest treball de lectoescriptura, s'ha relacionat l'últim conte, *La càmera de la Kàtia*, amb la ciutat de Barcelona, i els fulls de treball corresponents són només de comprensió lectora.

Als materials per a la lectoescriptura hi trobareu per a cada conte:

- l'explicació del conte
- els continguts
- les propostes de treball amb explicacions orientatives
- els fulls de treball fotocopiabls (per tal que cada mestre pugui adaptar el treball al progrés dels alumnes)

4.1. Cartes de vocabulari

Al començament de cada bloc dels fulls de treball (i també després d'introduir un fonema nou) hi ha les cartes de vocabulari, que tenen dos objectius principals: treballar la consciència fonològica i fer exercicis significatius, sempre a nivell oral.

A l'hora de plantejar els exercicis cal tenir en compte les bases psicològiques del constructivisme (construcció, reconstrucció, recerca de la comprensió...); per aquest motiu, a les cartes de vocabulari proposem exercicis fonètics so per so, però sempre amb significat.

Les cartes contenen vocabulari bàsic amb els sons que interessa treballar en cada moment. S'ha procurat que hi hagi el so en totes les posicions i també s'ha tingut en compte la llargada de les paraules. Es poden utilitzar aquestes cartes per afavorir la discriminació auditiva dels alumnes tot reconeixent el fonema que s'està treballant i la seva posició dins la paraula, i ajudant-los a diferenciar-lo d'altres fonemes diferents o oposats. Per tant, és important que es faci un treball oral on els alumnes puguin manipular les cartes, retallar-les, classificar-les segons semblances o diferències, picar les síl·labes que contenen les paraules, llegir-les i pronunciar-les correctament, etc. En definitiva, jugar-hi activament.

A l'hora d'ordenar les cartes de vocabulari s'han aplicat uns criteris força uniformes que algunes vegades no hem pogut seguir, sigui perquè hi ha paraules que no pertanyen al vocabulari bàsic, sigui perquè en alguns casos un so concret no ocupa una posició determinada. Aquests criteris són els següents:

SONS SORDS	SONS SONORS
El so a final de paraula en paraules monosil·làbiques.	El so a començament de paraula en paraules monosil·làbiques.
El so a començament de paraula en paraules monosil·làbiques.	
El so en posició intervocàlica en paraules bisil·làbiques o polisil·làbiques.	
El so consonàntic implòsiu en paraules bisil·làbiques o polisil·làbiques (panxa, estel...)	
Rimes que continguin el so.	
Variacions gràfiques: la grafia que normalment representa el so que es treballa a vegades és muda, o es pot escriure de diverses maneres.	

Aquí, proposem alguns exercicis per fer un treball més significatiu amb les cartes de vocabulari:

- Dir frases on els alumnes hagin de buscar una paraula concreta. Aquest exercici es pot anar complicant fins que ja siguin els alumnes que diguin les frases.
- Fer frases orals amb les paraules.
- Fer jocs d'endevinalles (poden pintar les cartes que endevinen o posar-hi un gomet).
- Escriure una paraula a la pissarra i els alumnes han de dir de quina carta es tracta.
- Escriure només les vocals (o només les consonants) d'una paraula i els alumnes hauran d'endevinar de quina carta es tracta.
- Fer el joc del penjat.
- Un alumne articula una paraula, però sense dir-la en veu alta, i els altres han d'endevinar què diu.
- Pintar la carta que els agradi més.
- Ordenar les cartes tenint en compte l'ordre de preferència o a la inversa.

4.2. La comprensió

La majoria d'autors que fan estudis de recerca en aprenentatge de lectoescriptura (Solé, Teberosky, Fons, Castells) coincideixen a definir la lectura com el procés mitjançant el qual es comprèn el text escrit. No seria d'utilitat aprendre a llegir sense comprendre. En la gran majoria dels exercicis dels fulls de treball es té en compte que la finalitat última de la lectura és la comprensió. Els nens podran gaudir més dels contes si entenen totes les expressions i per què els personatges diuen una cosa o una altra (si fan bromes, si estan espantats, si estan en situació de perill...)

Hi ha diferents tipus d'exercicis on es treballa la comprensió:

- Exercicis que treballen un altre aspecte, però per treballar-lo cal comprendre el vocabulari.
- Exercicis que són pròpiament de comprensió de paraules, de textos o fins i tot d'un conte.
- Exercicis de comprensió de les coses menys explícites com ara sentiments, emocions...

A partir del quart conte, al final de cada bloc d'exercicis hi ha un full de treball de comprensió lectora de tot el conte que també es pot utilitzar com a prova.

Per assegurar la comprensió dels contes és molt important la lectura d'imatges, treball que es pot realitzar a nivell oral i que ens dóna una informació complementària al text. A vegades també es pot fer servir per fer hipòtesis del que diuen els personatges. Les representacions teatrals ajudaran els alumnes a comprendre els contes.

Els nens també han d'anar veient altres models de textos i llegir-los en la mesura que sigui possible. Aquest material dóna aquesta possibilitat, ja que les aventures dels Murrís estan contextualitzades en espais naturals, cultures o hàbitats de diferents parts del món i molts dels temes que es tracten són actuals; per tant els mestres i els nens poden buscar informació complementària a Internet, en llibres especialitzats, en revistes i diaris, etc.

Finalment cal recordar que el factor principal per a la comprensió és el grau d'interès de l'alumne, i que encara que el material hi tingui molt a veure, són els docents els qui motiven de debò els alumnes.

4.3. Sistematització

Les primeres relacions so-grafia que utilitzem en els contes i en els fulls de treball són les que fan servir els nens quan escriuen en ortografia natural. Primer es treballen les vocals i després les consonants (p, l, m, r, s...). Les primeres relacions so-grafia que es treballen són les que apareixen en la paraula Murrís, en el nom dels protagonistes i en els primers diàlegs. Al mateix temps que es van treballant sons i grafies, es presenten paraules i frases amb significat.

Els primers contes passen, molt gradualment, de paraules monosil·làbiques a paraules polisil·làbiques per consolidar els primers sons i donar recursos als alumnes perquè puguin escriure. De la mateixa manera, en els primers contes els alumnes llegeixen moltes paraules monosil·làbiques senzilles i fàcils de comprendre.

Als fulls de treball hi ha molts exercicis oberts relacionats amb els temes dels contes, que permeten desenvolupar la imaginació i la creativitat: situacions en què els infants han de ser protagonistes, han d'opinar i, així, descobrir valors socials, culturals o naturals.

Quan comencen P-5 molts infants ja coneixen moltes relacions so-grafia perquè, des de petits, han viscut en una societat alfabetitzada i han vist lletres (per exemple, a P-3 han posat el nom i a P-4 han fet llistes d'animals o de la compra). Per això, aquest material pretén fer un treball d'aprofundiment tant per als nens que ja coneixen moltes relacions so-grafia com per als que no en coneixen gaires.

El treball de relació so-grafia es basa en el fet d'escoltar i d'escoltar-se, de posar atenció i de descobrir. És un treball bàsic i necessari per consolidar la consciència fonològica i per establir bé les bases per treballar més endavant l'ortografia (es tracta d'una etapa pre-ortogràfica).

La relació dels sons amb les grafies es presenta de manera que la mainada la pugui assimilar sense confusions: per exemple, en el cas d'un so que es pugui representar amb més d'una grafia s'evita introduir-les totes de cop.

S'han deixat per al final els dígrafs més difícils (qu, gu, ix) i els sons africats. Pel que fa a les lletres mudes s'introdueixen des del principi, ja que els infants, quan llegeixen, de seguida entenen que hi ha lletres que no tenen so. Així, els alumnes tenen l'oportunitat d'anar visualitzant aquestes paraules de manera que les interioritzen gairebé sense adonar-se'n. També se'ls pot marcar la grafia muda amb algun senyal (per exemple, amb un punt a sota) i d'aquesta manera la sabran reconèixer sense problemes.

Els quadres que hi ha a continuació indiquen quines grafies es presenten a cada conte i en els fulls de treball.

SONS	SONS VOCÀLICS	OCLUSIVES										
		[p]	[b]	[t]	[d]	[k]		[g]				
GRAFIES		P	B	V	T	D	C	QU	Q	K	G	GU
Quines Festes!												
La classe de les gralles												
Berenada al parc												
L'esternut d'en Ral												
Atrapats a la xarxa												
Un drac al campionat												
Aventura a la sabana												
Viatge a l'Antàrtida												
Perduts a la selva												
Som astronautes												
El somni dels dinosaures												
La càmera de la Kàtia												

SONS	FRICATIVES										
	[f]	[s]		[z]		[ʃ]		[ʒ]			
GRAFIES	F	S	SS	C	Ç	S	Z	X	IX	J	G
Quines Festes!											
La classe de les gralles											
Berenada al parc											
L'esternut d'en Ral											
Atrapats a la xarxa											
Un drac al campionat											
Aventura a la sabana											
Viatge a l'Antàrtida											
Perduts a la selva											
Som astronautes											
El somni dels dinosaures											
La càmera de la Kàtia											

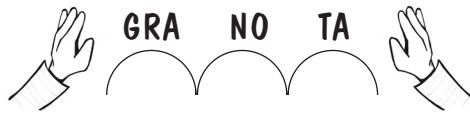
SONS	NASALS			VIBRANTS			LATERALS		
	[m]	[n]	[ɲ]	[rr]	[r]	[l]	[ʎ]	[ʎ]	
GRAFIES	M	N	NY	R	RR	R	L	L·L	LL
Quines Festes!									
La classe de les gralles									
Berenada al parc									
L'esternut d'en Ral									
Atrapats a la xarxa									
Un drac al campionat									
Aventura a la sabana									
Viatge a l'Antàrtida									
Perduts a la selva									
Som astronautes									
El somni dels dinosaures									
La càmera de la Kàtia									

La percepció visual de les paraules ens permet avançar i introduir paraules que contenen sons que encara no s'han treballat o grafies que tenen una norma ortogràfica massa complicada i que, pel seu significat, són més difícils de comprendre (vaig, amb, però...)

En els fulls de treball hi ha moltes cançons i poemes que els alumnes segurament ja coneixen. Això els ajudarà a trobar la relació que mantenen amb el llenguatge escrit (trobar paraules i grafies, rimes, síl·labes tòniques...)

El treball sistemàtic donarà seguretat als infants i els ajudarà a resoldre molts dels problemes que se'ls presentin. Així doncs en les propostes de treball hi ha molts exercicis que, per la importància que tenen, es van reiterant: repetició de paraules, picar-ne les síl·labes, etc. Aquestes activitats són molt importants tant a curt com a llarg termini; per posar un exemple, l'exercici de picar les síl·labes de les paraules servirà en primer lloc per conèixer l'estructura que tenen, agrupar-ne els sons a l'hora de llegir i més endavant per treballar l'accentuació.

Percebre si les paraules són llargues o curtes ajuda als infants a prendre consciència i aproximar el nombre de sons, lletres i síl·labes que poden tenir. Per això proposem de forma sistemàtica l'exercici de mesurar paraules, separant les mans (com mostra el dibuix), saltant en una xerranca de 4 caselles, fent passes, etc.



4.4 Estil de llenguatge

Tant en els contes com en els fulls de treball es combina el llenguatge més planer amb el llenguatge científic i literari.

Com que és un material ple de diàleg, hi ha moltes frases que els nens senten o diuen usualment; per tant, ja des del segon conte el text reproduïx frases gramaticalment completes, i no es limita a presentar vocabulari aïllat.

A mesura que avança el material, es comença a introduir vocabulari científic a l'abast dels nens, amb una dificultat similar a la que fan servir quan fan tallers o projectes. El llenguatge literari, escrit en forma de poemes, cançons, endevinalles, etc. apareix des del principi en els de fulls de treball, ja que és un recurs molt útil en l'aprenentatge de la llengua ja sigui oral o escrita.

En els contes diferenciem les onomatopeies, que van generalment escrites dins les bafarades, dels sorolls, que encara que estan escrits amb lletres i es poden llegir aniran sense bafarades.

5. Làmines de sons

També formen part del material didàctic les 26 làmines, a tot color, d'imatges que fan referència a la relació so-grafia. Seria important poder-les penjar a la classe de manera que els nens visualitzin a tota hora imatges que els recordin el sons i també les grafies que representen els sons.

Les làmines de les vocals les protagonitza en Ral. En Ral articula el so amb la boca i fa algun gest d'expressió que hi està relacionat. En aquestes làmines també hi ha una bafarada del que pensa en Ral, que coincideix amb l'escena del conte on trobem la relació so-grafia.

Pel que fa a les consonants, a les làmines es presenten situacions extretes dels contes i relacionades amb els sons. Algunes làmines s'han relacionat amb una paraula en concret, com en el cas del so [d] que es representa mitjançant un personatge dient "adéu"; d'altres s'han relacionat amb una sensació, com en el cas del so [f], que es representa mitjançant la sorra d'una duna aixecada per un vent molt fi i suau. Els nens podran entendre aquestes relacions sense dificultats.

Relació de làmines:

1	[i]	En Ral imita en Denis quan anava al cavallet i deia: -iiii... (pàgina 4 del conte <i>Quines festes!</i>)
2	[u]	En Ral imita la bruixa fent: -uuuuu... (pàgina 6 del conte <i>Quines festes!</i>)
3	[a]	En Ral imita l'Anna que vol fer una bona mossegada a la poma i fa: -aaaa... (pàgina 8 del conte <i>Quines festes!</i>)
4	[ɔ]	En Ral imita en Martí quan a la partida del parxís no treu el numero que ell esperava i diu: -ooooh! (pàgina 10 del conte <i>Quines festes!</i>)
5	[o]	En Ral imita els cantants de la cançó dels Murrís: -ooo oo ooo oo... (pàgina 12 del conte <i>Quines festes!</i>)
6	[ɛ]	En Ral imita el pare d'en Martí quan es desperta amb el so del timbre i diu: -eeeh? (pàgina 14 del conte <i>Quines festes!</i>)
7	[e]	En Ral imita els de la cercavila que criden el pare d'en Martí que ha sortit per la finestra mig adormit i diuen: -eeeh... (pàgina 15 del conte <i>Quines festes!</i>)
8	[ə]	En Ral, molt relaxat, imita la Li que dorm a la falda del seu pare (pàgina 26 del conte <i>Quines festes!</i>)
9	[p]	En Ral vol explotar una bombolla de sabó que ha quedat al pati (pàgina 30 del conte <i>La classe de les gralles</i>).
10	[l]	En Denis i en Salim se saluden (pàgina 3 del conte <i>Berenada al parc</i>).
11	[s]	Una de les mestres de la classe de les gralles fa el gest de fer silenci (pàgina 2 del conte <i>La classe de les gralles</i>).
12	[m]	Els Murrís suquen les fruites a la xocolata (pàgina 16 del conte <i>Quines festes!</i>)
13	[rr]	El jardiner de l'escola dels Murrís poda un arbre amb una serra elèctrica (pàgina 22 del conte <i>La classe de les gralles</i>).
14	[t]	La mestra de la classe de les gralles toca la gralla perquè és l'hora d'entrar a la classe (pàgina 28 del conte <i>La classe de les gralles</i>).
15	[n]	El pare d'en Martí fa adormir en Bernat en braços (pàgina 4 del conte <i>Berenada al parc</i>).
16	[d]	Els pares de l'Anna s'acomiaden dels pares d'en Denis que els han acompanyat a casa seva (pàgina 30 del conte <i>Quines Festes!</i>)
17	[k]	En Ral s'ennuega.
18	[b]	Dibuix d'un camell (pàgina 27 del conte <i>L'esternut d'en Ral</i>).
19	[g]	En Ral fa gàrgares.
20	[f]	Un vent molt fi aixeca la sorra de les dunes del desert (pàgines 26 i 27 del conte <i>L'esternut d'en Ral</i>).
21	[ʃ]	En Ral fa un esternut molt fort (pàgina 9 del conte <i>L'esternut d'en Ral</i>).
22	[ʌ]	L'Anna assenyala on són les mones que els fan llengotes i diu: -Allà, allà! (pàgina 5 del conte <i>Atrapats a la xarxa</i>).
23	[r]	L'entrenador de tennis de taula pensa: -Ara, ara! quan els jugadors del seu equip estan a punt de guanyar (pàgina 5 del conte <i>Un drac al campionat</i>).
24	[ʒ]	El soroll de l'avioneta (pàgines 4 i 5 del conte <i>Perduts a la selva</i>).
25	[ɹ]	Un caiman que veu en Ral se'l vol menjar (pàgina 20 del conte <i>Perduts a la selva</i>).
26	[z]	A l'Antàrtida fa una tempesta de neu i vent molt forta (pàgina 21 del conte <i>Viatge a l'Antàrtida</i>).

6. Consideracions metodològiques

Actualment, les perspectives constructivistes en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura han entrat amb força a les escoles, fet que ha portat un canvi molt positiu especialment en la manera de plantejar l'ensenyament i en la mentalitat dels mestres.

Hi ha hagut escoles que han cregut radicalment en aquesta metodologia, hi han destinat tots els recursos i n'han obtingut uns resultats molt destacables. La majoria, però, han combinat la metodologia constructivista i la fonogràfica, de manera que l'una es recolza en l'altra.

La perspectiva constructivista és la més nova i, per tant, la que s'adapta més a les necessitats del moment. Dóna tot el protagonisme a l'activitat mental constructiva del nen en el procés d'apropiació de l'alfabetització i, a més, ofereix una dimensió social a la lectura i a l'escriptura que va molt més enllà de la correspondència so-grafia. Els nens aprenen a llegir i alhora es familiaritzen amb altres aspectes relacionats també amb la lectura i l'escriptura: entonació, moviment dels ulls, comprensió de què són les paraules, per què s'escriuen separades, què vol dir el punt, per què a vegades es posa majúscula, etc.

El mètode constructivista permet la confluència d'aspectes propis del mètode fonogràfic que, tot i que amb algunes deficiències, ha funcionat al llarg de molts anys i en alguns aspectes ha aportat seguretat al procés d'aprenentatge de la lectura. La metodologia fonogràfica proposa uns exercicis seqüencials de conscienciació fonològica i d'automatització del procés lector. Aquests aspectes fonogràfics s'haurien de començar a treballar durant l'últim curs de parvulari i a primer curs de primària, per ajudar els nens a adquirir la competència de la lectura. És en aquests cursos que la majoria d'infants es troben en l'estadi alfabètic, un moment crític en l'aprenentatge de la lectura.

La combinació de diferents metodologies aporta riquesa, tècnica, estratègia... És per això que aquest material que presentem té en compte diversos mètodes d'aprenentatge de la lectoescriptura, llegats per pedagogs d'una influència històrica innegable com Freinet (amb els mètodes naturals), Montessori (amb les lletres de confegir) i Decroly (amb el mètode global).

Creiem que es pot arribar a aconseguir un mateix objectiu per diferents camins, i que en un acte d'ensenyament és essencial creure en el que es fa i saber per què es fa. A partir d'aquestes premisses, cada docent ha de poder triar les orientacions i les activitats adequades a les necessitats i a les possibilitats de l'entorn i de l'infant.